

กสม. ๑

รายงานผลการตรวจสอบ
การละเมิดสิทธิมนุษยชน

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

วันที่ ๒๒ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๘

รายงานผลการตรวจสอบ ที่ ๑๗๒/๒๕๖๘

เรื่อง สิทธิชุมชน กรณีร้องเรียนว่า การขออนุญาตประกอบกิจการฟาร์มเลี้ยงไก่ไข่ ในพื้นที่ ตำบลป่าหวายนั่ง อำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น ขาดการมีส่วนร่วมของประชาชน

ผู้ร้อง

ผู้ถูกร้อง

ห้างหุ้นส่วนจำกัด
องค์การบริหารส่วนตำบลป่าหวายนั่ง

ที่ ๑
ที่ ๒

๑. ความเป็นมา

ผู้ร้องร้องเรียนด้วยตนเอง ณ สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตามคำร้องที่ ๓/๒๕๖๘ ลงวันที่ ๖ มกราคม ๒๕๖๘ ว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ ยื่นขออนุญาตประกอบกิจการฟาร์มเลี้ยงไก่ไข่จำนวน ๑๐๔,๐๐๐ ตัว ในพื้นที่ ตำบลป่าหวายนั่ง อำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น ซึ่งห่างจากบ้านของผู้ร้องประมาณ ๓๐๐ เมตร และห่างจากชุมชนประมาณ ๑.๒๒ กิโลเมตร โดยในชุมชนมีทั้งวัด โรงเรียน สถานที่ราชการ และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จึงกังวลว่าฟาร์มเลี้ยงไก่ไข่ดังกล่าวอาจก่อให้เกิดมลพิษในด้านต่าง ๆ อันส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม สุขภาพ และวิถีชีวิตของชุมชน อีกทั้งยังพบว่ากระบวนการจัดรับฟังความคิดเห็นของประชาชนที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการขออนุญาต ขาดการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ เนื่องจากไม่แจ้งข้อมูลให้ทราบล่วงหน้าก่อนการจัดประชุม และยังขาดการให้ข้อมูลอย่างครบถ้วนรอบด้าน จึงขอให้ตรวจสอบ

๒. การตรวจสอบ

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้มอบหมายให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ และระเบียบคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการในการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน พ.ศ. ๒๕๖๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยพิจารณาจากการชี้แจงข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานดังต่อไปนี้

๒.๑ รายการเอกสาร พยานหลักฐานจากการตรวจสอบ และเอกสารที่เกี่ยวข้อง

๒.๑.๑ หนังสือสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ที่ ทส ๑๐๐๗.๒/๗๓๘๒ ลงวันที่ ๑๘ มีนาคม ๒๕๖๘ ถึงเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๒.๑.๒ หนังสืออำเภอบ้านฝาง ที่ ขก ๑๕๑๘/๑๐๘๑ ลงวันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๖๘ ถึงเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๒.๑.๓ หนังสือผู้ถูกร้องที่ ๒ ที่ ขก ๗๔๓๐๑/๒๓๖ ลงวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๖๘ ถึงเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๒.๑.๔ หนังสือผู้ถูกร้องที่ ๑ ลงวันที่ ๙ เมษายน ๒๕๖๘ ถึงเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๒.๑.๕ บันทึกสรุปการแสวงหาข้อเท็จจริงเพิ่มเติมของพนักงานเจ้าหน้าที่ เมื่อวันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๖๘

๒.๑.๖ บันทึกการลงพื้นที่พบผู้ร้องเพื่อสอบถามข้อเท็จจริง เมื่อวันที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๖๘

๒.๒ ข้อเท็จจริงจากการตรวจสอบ

๒.๒.๑ ข้อเท็จจริงฝ่ายผู้ร้อง

ปรากฏตามข้อ ๑ ความเป็นมา

๒.๒.๒ ข้อเท็จจริงฝ่ายผู้ถูกร้อง

๑) ผู้ถูกร้องที่ ๑

๑.๑) ได้ยื่นเรื่องต่อผู้ถูกร้องที่ ๒ ขอจัดรับฟังความคิดเห็นของประชาชนที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำไปประกอบการขออนุญาตประกอบกิจการฟาร์มเลี้ยงไก่ไข่จำนวน ๑๐๔,๐๐๐ ตัว [REDACTED] ตำบลป่าหวายนั่ง อำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น โดยการเลี้ยงไก่ไข่ใช้ระบบอัตโนมัติแบบปิด เป็นเทคโนโลยีการเกษตรสมัยใหม่ เช่น ระบบการลำเลียงไก่ไข่ ระบบการให้อาหาร และระบบการลำเลียงมูลไก่ เป็นต้น

๑.๒) ได้จัดรับฟังความคิดเห็นของประชาชนที่เกี่ยวข้อง ๓ ครั้ง ณ [REDACTED] ตำบลป่าหวายนั่ง อำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น ซึ่งก่อนการจัดรับฟังความคิดเห็นได้ประชาสัมพันธ์และให้ข้อมูลเกี่ยวกับการประกอบกิจการ โดยให้ผู้ใหญ่บ้านประชาสัมพันธ์ผ่านเสียงตามสายของหอกระจายข่าวหมู่บ้าน ชี้แจงเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการประกอบกิจการและเชิญชวนให้คนในชุมชนเข้าร่วมรับฟังความคิดเห็น โดยมีรายละเอียดดังนี้

• ครั้งที่ ๑ เมื่อวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๗ สรุปได้ว่า ชุมชนยังมีข้อห่วงกังวลเกี่ยวกับผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น จึงเสนอให้ศึกษาดูงานของผู้ประกอบการรายอื่นที่ดำเนินการในระบบเดียวกัน เพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจในการจัดรับฟังความคิดเห็นครั้งถัดไป

/• ครั้งที่ ๒...

• ครั้งที่ ๒ เมื่อวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๗ สรุปได้ว่า ผู้เชี่ยวชาญ การก่อสร้างระบบไบโอแก๊สเพื่อกำจัดของเสียอย่างมีคุณภาพ และตัวแทนชุมชนที่ไปศึกษาดูงานของ ผู้ประกอบการรายอื่น รวมทั้งผู้ร้องที่ ๑ ได้นำเสนอข้อมูลและแนวทางการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ตามที่มีข้อห่วงกังวล ปรากฏว่าจากผู้เข้าร่วมทั้งหมด ๑๔๓ คน มีผู้เห็นด้วยกับการประกอบการของผู้ ร้องที่ ๑ จำนวน ๘๙ คน

• ต่อมาผู้ร้องได้ยื่นหนังสือไปยังศูนย์ดำรงธรรมอำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น เพื่อคัดค้านการประกอบการของผู้ร้องที่ ๑ เนื่องจากขาดการมีส่วนร่วมในการ แสดงความคิดเห็น อำเภอบ้านฝางจึงมีมติที่ประชุมให้ผู้ร้องที่ ๑ จัดรับฟังความคิดเห็นอีกครั้ง เป็นครั้งที่ ๓ ตามความประสงค์ของผู้ร้อง เมื่อวันที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๖๗ แต่ผู้ร้องและกลุ่มผู้คัดค้านก่อความวุ่นวาย ไม่ยอมเจรจา และไม่รับฟังเหตุผลของผู้ร้องที่ ๑ จึงต้องยกเลิกการจัดรับฟังความคิดเห็นดังกล่าว

๒) ผู้ร้องที่ ๒

๒.๑) ผู้ร้องที่ ๑ ไม่ได้ยื่นคำร้องขออนุญาตประกอบการ เป็นเพียง การยื่นคำร้องทั่วไป [REDACTED] ลงวันที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๗ และ [REDACTED] ลงวันที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๗ เรื่อง ขอความอนุเคราะห์จัดรับฟังความคิดเห็นของประชาชนที่เกี่ยวข้อง เพื่อประกอบการขออนุญาตประกอบการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ

๒.๒) ผู้ร้องที่ ๒ ไม่มีหน้าที่และอำนาจในการจัดรับฟังความคิดเห็น ของประชาชนที่เกี่ยวข้อง เนื่องจากตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง หลักเกณฑ์ในการรับฟัง ความคิดเห็นของประชาชนที่เกี่ยวข้อง พ.ศ. ๒๕๖๑ กำหนดให้ผู้ขออนุญาตประกอบการต้องจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็น เพื่อให้ประชาชนได้รับทราบข้อมูลเกี่ยวกับการประกอบการ และให้ผู้ขออนุญาตประกอบการรับความคิดเห็นไปจัดทำมาตรการเพิ่มเติม เพื่อป้องกันและลดผลกระทบที่อาจ ก่อให้เกิดเหตุรำคาญหรือผลกระทบต่อสภาวะความเป็นอยู่ที่เหมาะสมกับการดำรงชีพของประชาชน ชุมชน หรือสิ่งแวดล้อม

๒.๒.๓ ข้อเท็จจริงจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

อำเภอบ้านฝาง

๑) ผู้ร้องเรียนว่า ผู้ร้องที่ ๒ ขออนุญาตให้ผู้ร้องที่ ๑ จัดรับฟังความคิดเห็นของประชาชนที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาประกอบการขออนุญาตประกอบการฟาร์มเลี้ยงไก่ไข่ โดยขาดการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสียและประชาชนในพื้นที่ จึงขอคัดค้านการดำเนินการดังกล่าว และขอให้ผู้ร้องทั้งสองจัดรับฟังความคิดเห็นของประชาชนที่เกี่ยวข้องอีกครั้ง

๒) เมื่อวันที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๖๗ ผู้ร้องที่ ๑ ได้จัดรับฟังความคิดเห็น อีกครั้ง ปรากฏว่าผู้ร้องและกลุ่มนักเคลื่อนไหวด้านสิ่งแวดล้อมได้คัดค้าน โดยไม่รับฟังความคิดเห็น และข้อเสนอแนะของผู้ร้องที่ ๑ เป็นเหตุให้ต้องยุติการรับฟังความคิดเห็น

๒.๒.๔ การแสวงหาข้อเท็จจริงของพนักงานเจ้าหน้าที่

๑) เมื่อวันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๖๘ พนักงานเจ้าหน้าที่ได้รับข้อความจากผู้ร้องที่ ๑ ทางแอปพลิเคชันไลน์ (Line) สรุปได้ว่า อาจมีการย้ายที่ตั้งฟาร์มเลี้ยงไก่ไข่ เพื่อไม่ให้เกิดปัญหา

๒) เมื่อวันที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๖๘ พนักงานเจ้าหน้าที่ลงพื้นที่พบผู้ร้องเพื่อสอบถามความคืบหน้าผลการดำเนินการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ว่า

๒.๑) ผู้ร้องที่ ๑ แจ้งผู้ร้องที่ ๒ และผู้นำชุมชน ยกเลิกการขออนุญาตประกอบกิจการฟาร์มเลี้ยงไก่ไข่ในพื้นที่ดังกล่าวแล้ว เนื่องจากประชาชนส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วยกับการประกอบกิจการ

๒.๒) ผู้ร้องแจ้งความประสงค์ขอลอนเรื่องร้องเรียนดังกล่าว และยืนยันว่าปัจจุบันใช้ชีวิตในชุมชนอย่างปกติสุข ไม่ถูกข่มขู่ หรือถูกคุกคามจากผู้ใด

๓. ความเห็นคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรณีตามคำร้องมีประเด็นที่ต้องพิจารณาว่า การจัดรับฟังความคิดเห็นของประชาชนที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาประกอบการขออนุญาตประกอบกิจการฟาร์มเลี้ยงไก่ไข่โดยผู้ร้องทั้งสอง มีการกระทำหรือละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนหรือไม่ โดยมีข้อพิจารณา ดังนี้

๓.๑ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๔๑^๑ ได้บัญญัติรับรองสิทธิของบุคคลและชุมชนในการได้รับทราบและเข้าถึงข้อมูลหรือข่าวสารสาธารณะในครอบครองของหน่วยงานของรัฐตามที่กฎหมายบัญญัติ และสิทธิในการเสนอเรื่องราวร้องทุกข์ต่อหน่วยงานของรัฐ และได้รับแจ้งผลการพิจารณาโดยรวดเร็ว อีกทั้งมาตรา ๕๗^๒ กำหนดให้รัฐต้องอนุรักษ์ คุ้มครอง บำรุงรักษา ฟื้นฟู บริหารจัดการ และใช้หรือจัดให้มีการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพ ให้เกิดประโยชน์อย่างสมดุลและยั่งยืน โดยต้องให้ประชาชนและชุมชนในท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมดำเนินการและได้รับประโยชน์จากการดำเนินการตามที่กฎหมายบัญญัติ

/ทั้งนี้ ตาม...

^๑ มาตรา ๔๑ บุคคลและชุมชนย่อมมีสิทธิ

(๑) ได้รับทราบและเข้าถึงข้อมูลหรือข่าวสารสาธารณะในครอบครองของหน่วยงานของรัฐตามที่กฎหมายบัญญัติ

(๒) เสนอเรื่องราวร้องทุกข์ต่อหน่วยงานของรัฐและได้รับแจ้งผลการพิจารณาโดยรวดเร็ว

ฯลฯ

ฯลฯ

^๒ มาตรา ๕๗ รัฐต้อง

ฯลฯ

ฯลฯ

(๒) อนุรักษ์ คุ้มครอง บำรุงรักษา ฟื้นฟู บริหารจัดการ และใช้หรือจัดให้มีการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพ ให้เกิดประโยชน์อย่างสมดุลและยั่งยืน โดยต้องให้ประชาชนและชุมชนในท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมดำเนินการและได้รับประโยชน์จากการดำเนินการดังกล่าวด้วยตามที่กฎหมายบัญญัติ

ทั้งนี้ ตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง หลักเกณฑ์ในการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนที่เกี่ยวข้อง พ.ศ. ๒๕๖๑^๓ กำหนดให้ก่อนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนที่เกี่ยวข้อง ผู้ขออนุญาตประกอบกิจการต้องดำเนินการจัดทำเอกสารรายละเอียดที่เกี่ยวกับการประกอบกิจการ และประกาศให้ประชาชนที่เกี่ยวข้องและราชการส่วนท้องถิ่นทราบถึงวิธีการรับฟังความคิดเห็น ระยะเวลา สถานที่ ไม่น้อยกว่าสิบห้าวัน โดยปิดประกาศอย่างน้อย ณ สถานที่ตั้งของสถานประกอบกิจการและที่สำนักงานของราชการส่วนท้องถิ่นที่ขออนุญาต และให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นพิจารณาความเหมาะสมของการกำหนดกลุ่มเป้าหมายในการรับฟังความคิดเห็นก่อนดำเนินการ

๓.๒ เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้แจ้งผู้ถูกร้องที่ ๒ และผู้นำชุมชนเพื่อยกเลิกการขออนุญาตประกอบกิจการฟาร์มเลี้ยงไก่ไข่ในพื้นที่ดังกล่าวแล้ว และผู้ร้องยืนยันว่าในปัจจุบันสามารถดำรงชีวิตในชุมชนได้อย่างปกติสุข ไม่ถูกข่มขู่หรือถูกคุกคามใด ๆ ผู้ร้องจึงขอถอนเรื่องร้องเรียน เนื่องจากไม่ประสงค์ให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชนกรณีนี้ต่อไป ดังนั้น จึงเห็นควรให้ยุติเรื่อง ทั้งนี้ ตามมาตรา ๓๙ (๗) ประกอบมาตรา ๓๙ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ และข้อ ๑๗ วรรคสอง (๒) ของระเบียบคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการในการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน พ.ศ. ๒๕๖๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

๓.๓ อย่างไรก็ตาม เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาในเรื่องการจัดรับฟังความคิดเห็นของประชาชนที่เกี่ยวข้องและผู้มีส่วนได้เสีย ก่อนการดำเนินกิจการใด ๆ ที่อาจส่งผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติ คุณภาพสิ่งแวดล้อม สุขภาพ คุณภาพชีวิตหรือส่วนได้เสียสำคัญอื่นใดของประชาชนหรือชุมชนในพื้นที่ ตำบลป่าหวายนั่ง อำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น จึงเห็นควรเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนต่อผู้ถูกร้องที่ ๒ เพื่อดำเนินการต่อไป

/๔ มติ...

^๓ ข้อ ๔ หลักเกณฑ์ในการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนที่เกี่ยวข้อง ให้ดำเนินการดังต่อไปนี้

๑.๑

๑.๑

(๒) ก่อนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนที่เกี่ยวข้อง ผู้ขออนุญาตประกอบกิจการต้องดำเนินการ

(ก) จัดทำเอกสารรายละเอียดที่เกี่ยวกับการประกอบกิจการตาม (๓)

(ข) ประกาศให้ประชาชนที่เกี่ยวข้องและราชการส่วนท้องถิ่นทราบถึงวิธีการรับฟังความคิดเห็น ระยะเวลา สถานที่ ไม่น้อยกว่าสิบห้าวัน โดยปิดประกาศอย่างน้อย ณ สถานที่ตั้งของสถานประกอบกิจการและที่สำนักงานของราชการส่วนท้องถิ่นที่ขออนุญาต

(ค) การกำหนดกลุ่มเป้าหมายในการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนที่เกี่ยวข้อง โดยเจ้าพนักงานท้องถิ่นพิจารณาความเหมาะสมก่อนดำเนินการ

๑.๑

๑.๑

๔. มติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ในคราวประชุม ด้านการคุ้มครองและส่งเสริมสิทธิมนุษยชน ครั้งที่ ๒๘/๒๕๖๘ เมื่อวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๖๘ จึงมีมติว่า กรณีตามคำร้อง ผู้ร้องขอถอนเรื่องร้องเรียนเพราะไม่ประสงค์ให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชนต่อไป จึงให้ยุติเรื่อง ทั้งนี้ ตามมาตรา ๓๙ (๗) ประกอบมาตรา ๓๙ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ และข้อ ๑๗ วรรคสอง (๒) ของระเบียบคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการในการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน พ.ศ. ๒๕๖๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติม แต่ให้เสนอแนะ มาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔๗ (๓) และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๖ (๓) ประกอบมาตรา ๔๒ ต่อดองค์การบริหารส่วนตำบล ป่าหวายนั่ง (ผู้ถูกร้องที่ ๒) โดยให้จัดทำหลักเกณฑ์ วิธีการ หรือขั้นตอนการดำเนินการจัดรับฟังความคิดเห็น ในรูปแบบสื่อต่าง ๆ ที่เข้าใจง่าย เพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนที่เกี่ยวข้องหรือผู้มีส่วนได้เสีย ทราบต่อไป

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

นางสาวพรประไพ กาญจนรินทร์

นางปรีดา คงแป้น

ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุชาติ เศรษฐมาลินี

นางสาวศยามล ไกยูรวงศ์

นางสาวปติกาญจน์ สิทธิเดช

นายวสันต์ ภัยหลิกสี

นางสาวสุภัทรา นาคะผิว

ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ